

Porin kaupungin HYVINVOINTIOHJELMA 2016-2025

KV 23.5.2016

1. MITÄ TARKOITTAÄ HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

Uuden kuntalain mukaisesti kunnan perustehtävät ovat asukkaiden hyvinvoinnin sekä elinympäristön ja alueen elinvoiman edistäminen. Kunnat on täten velvoitettu mahdollistamaan asukkaidensa hyvinvointi. Kuntalaisella on yhä suurempi vastuu hyvinvoinnistaan vaikka kunnalla on edelleen laajat palvelutehtävät.

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen tarvitaan poliittista tahtoa päätöksenteossa, kaikkien toimialojen osaamista, laaja-alaista eri toimijoiden yhteistyötä sekä kuntalaisten omaa aktiivisuutta. Hyvinvoinnin edistäminen on suunnitelmallista vaikuttamista hyvinvoinnin ja terveyden taustoihin, kuten elintapoihin, elinoloihin, ympäristöön sekä palveluiden saatavuuteen ja toimivuuteen. Erityinen painoarvo palveluissa on monialaisessa ennaltaehkäisevässä toiminnassa.

Hyvinvoinnin määritelmä

Hyvinvointia voidaan määritellä kolmesta eri ulottuvuudesta: terveys, materiaallinen hyvinvointi sekä koettu hyvinvointi tai elämänlaatu. Hyvinvointi on sekä yksilöllistä että yhteisöllistä. Yksilöllisen hyvinvoinnin osatekijöitä ovat perhe, ystävät, yhteisöt ja muut sosiaaliset suhteet, elämänhallinta, itsensä toteuttaminen, onnellisuus ja sosiaalinen pääoma. Yhteisötason hyvinvoinnin ulottuvuuksia ovat elinolot, asuminen, terveys, koulutus, työtilanne, työolot ja toimeentulo.

(Mukailten Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL)

Hyvinvoinnin edistäminen on tietoon perustuvaa strategista toiminnan ja palvelujen suunnittelua. Samanaikaisesti se on konkreettista työtä, jolla mahdollistetaan asukkaiden toimiva asuin- ja elinympäristö sekä mielekäs elämä. Hyvinvointityön tueksi tarvitsemme tietoa porilaisten terveyden ja hyvinvoinnin tilasta ja niiden muutoksista, väestöryhmittäisistä eroista sekä kaupungin palvelujärjestelmän kyvystä vastata porilaisten hyvinvoinnin tarpeisiin. Hyvinvointityön tarkoituksena on saada asukkaat osallistumaan ja vaikuttamaan aktiivisesti oman ja yhteisönsä hyvinvoinnin mahdollistamiseen. Keskeinen voimavara hyvinvointityössä on asukas itse.

2. HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN TAVOITTEET

Porilaisten hyvinvoinnin edistämisen tavoitteiksi on asetettu kolme painopistettä, joilla on tarkennetut tavoitteet. Näille tavoitteille on erikseen nimetty toimenpiteet ja kaupungin hallintokunnissa käytössä olevat mittarit. Painopisteet ja tavoitteet ovat seuraavat:

VIIHTYISÄ JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ

- **Rakennetun ympäristön toimivuus**
- **Luontoarvojen vaaliminen**

OSALLISTUVA JA AKTIIVINEN KUNTALAINEN

- **Osallisuuden vahvistaminen**
- **Kaupunkilaisten vastuun ottaminen omasta ja muiden hyvinvoinnista**
- **Yksinäisyyden vähentäminen**

TERVEELLISET ELINTAVAT

- **Savuttomuuteen kannustaminen**
- **Alkoholin ja muiden päihteiden käytön vähentäminen**
- **Painonhallinta**
- **Liikunnan lisääminen**
- **Terveelliseen ravitsemukseen kannustaminen**

3. TOIMENPITEET JA MITTARIT TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEKSI

Porin kaupungin hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit nousevat keskeisistä valtakunnallisista hyvinvoinnin edistämisen ohjelmista sekä Porin kaupungin hallintokuntien omista palveluohjelmista.

Hyvinvointiohjelmassa käytetyt seurantamittarit ovat paikallisia, hallintokuntien omia mittareita. Niiden lisäksi hyvinvointikertomukseen ja –raporttiin valitaan valtakunnallisia mittareita, jotka mahdollistavat vertailun muihin kaupunkeihin.

VIIHTYISÄ JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ		
	TOIMENPIDE	MITTARIT
Rakennetun ympäristön toimivuus	Liikenneväylien esteettömyyden toteuttaminen	Esteettömyyskartoitukset ja niiden soveltaminen Aurastusot
	Veneilyreittien, vierasvene- ja vuokralaitureiden kunnosta huolehtiminen	Vuokrattujen laituripaikkojen määrä, vierailijoiden määrä vierasvenesatamissa
	Kaupungin käytössä olevien tilojen muunneltavuus ja monipuolinen käyttö	Monitoimikäytössä olevat tilat (lukumäärä hallintokunnittain)
	Asuinympäristön viihtyvyyden lisääminen	Puistot, leikkipuistot, pyörätiet (lkm ja kunto)
	Liikenneonnettomuuksien vähentäminen	Henkilövahinkoihin johtaneet liikenneonnettomuudet Ikäjakauma liikenneonnettomuuden vakavuuden mukaan
	Taiteen prosenttiperiaate (julkiset uudisrakennukset ja alueet)	Toteumaprosentti
	Porin turvallisuuskehitys ja turvallisuusyhteistyö	Pahoinpitelyrikokset Perheväkivaltaan liittyvät kotihälytykset Vahingonteot Päihtyneet henkilöt ja häiriökäyttäytymiset
	Turvataan hyvä sisäilma kaupungin rakennuksissa	Väistötiloissa olevat (hlömäärä/vuosi)
Luontoarvojen vaaliminen	Hoidetaan kaupungin alueella olevat viheralueet käytettävissä olevin määrärahoihin	Virkistysalueiden ja suojeltujen alueiden pinta-alat Hoidetut retkeily- ja kuntoilureitit (km)
	Maanpinnalla olevien mattolaitureiden kunnosta huolehtiminen	Korjauskustannukset ja uudet pesupaikat

OSALLISTUVA JA AKTIIVINEN KUNTALAINEN		
	TOIMENPIDE	MITTARIT
Osallisuuden vahvistaminen	Erialaisten tapahtumien mahdollistaminen (ne joissa kaupunki on mukana)	Kävijämäärä Vuokratut alueet Kertaluonteiset (max 3 krt/v) yleisötapahtumat (yli 500 henkeä) (lukumäärä hallintokunnittain)
	Kaupungin verkkopalveluiden käytön lisääminen	Verkkopalveluiden kokonaismäärä Kaupungin verkkopalveluiden kävijämäärät ja muut tunnusluvut
	Kannustetaan kuntalaisia omaehtoiseen kulttuuriympäristön vaalimiseen	Kulttuuriympäristön vaalimiseen liittyvät tapahtumat (luennot ja retket) sekä niiden osallistujamäärät
	Työllisyyden edistäminen	Työllisyysaste
	Demokratian toteutuminen	Äänestysaktiivisuus alueittain (top 3, passiivisimmat, ikäjakauma)
	Nuorisovaltuusto on edustettuna lautakuntien kokouksissa	Lautakunnat, joissa nuorisovaltuuston edustus (%)
	Nuorisopassit yläkoululaisille	Nuorisopassien käyttömäärät/jaettu määrä
	Vanhus- ja vammaisneuvostojen sekä veteraaniasiain neuvottelukunnan hyödyntäminen	Kannanottojen, lausuntojen, aloitteiden määrä
	Koulutettujen kokemusasiiantuntijoiden hyödyntäminen	Kokemusasiiantuntijoiden esiintymiskerrat
	Kuntalaisten osallistuminen kaupungin avustamaan kolmannen sektorin toimintaan	Avustettujen yhdistysten jäsenmäärät ja osallistumiskerrat/vuosi hallintokunnittain
Kaupunkilaisten vastuun ottaminen omasta ja muiden hyvinvoinnista	Kansalais- ja asiakasraadit	Raatien lukumäärä Osallistujien lukumäärä
	Sähköisten palvelujen hyödyntäminen ja lisääminen	Sähköisten palveluiden lukumäärä E-kunta -palvelussa
	Vertaisohjaajatoiminta	Koulutettujen vertaisohjaajien määrä (Ryhmiä teemat)
	Oman liikenneturvallisuuden lisääminen kevytliikenteessä	Pyöräilykypärän käyttöaste Heijastimen käyttöaste
Yksinäisyyden vähentäminen (kaikissa ikäryhmissä, erityisesti nuoret ja ikäihmiset)	Iltapäivätoiminta, kerhotoiminta	Toiminnan kattavuus (% lapsista) Iltis-kyselystä(OPH): <ul style="list-style-type: none"> • apip-ryhmän tarpeen mukainen toiminta-aika • iltis-ryhmän ilmapiiri • Toiminnan turvallisuus Kerhotoiminta: <ul style="list-style-type: none"> • Kerhojen määrä • Jokaisessa koulussa on tarjolla kerhotoimintaa
	Kokoontumistilojen hyödyntäminen ja käytön lisääminen sekä monipuolistaminen	Nuoriso-, kulttuuri- ja urheilutilojen sekä vapaaehtoistoiminnan keskus Liisan tilojen käyttökerrat
	Vapaaehtoisten soittorinki	Asiakasmäärät Puhelumäärät

TERVEELLISET ELINTAVAT		
	TOIMENPIDE	MITTARIT
Savuttomuuteen kannustaminen	Alkoholin käytön säännöllisten puheeksiottokäytäntöjen ja mini-intervention vakiinnuttaminen soten vastaanottopisteisiin	Tehdyt kyselyt ja näistä aiheutuneet toimenpiteet
Alkoholin ja muiden päihteiden käytön vähentäminen	Alkoholielinkeinon, viranomaisten ja vapaaehtoisten keskenään tekemä yhteistyö (Pakka-toiminta), jolla vaikutetaan yhteisöjen alkoholiasenteisiin.	Vähittäismyynnin ostokokeet Ravintoloiden asiakaskyselyt Asenne- ja päihdetilannekyselyt
Painonhallinta	Kouluissa tehtävä ehkäisevä päihdetyö	Päihdekasvatussuunnitelman toteutuminen
Liikunnan lisääminen	Kuntalaisten painonhallintaan vaikuttaminen	Painonhallintaryhmiin osallistuvien määrä ja ylipainoisten prosentuaalinen painonpudotus/vuosi
Terveelliseen ravitsemukseen kannustaminen	Koulupäivän liikunnallistaminen	Välkkäri-toimintaa toteuttavat koulut (lkm) Ohjattuja liikuntavälitunteja toteuttavat koulut (lkm) Koulujen liikuntakerhojen määrä Koulupihojen arviointi säännöllisesti
	Ikääntyvien tasapaino- ja kuntoryhmien perustaminen lähialueille	Ryhmien määrä
	Terveellisiä elintapoja edistävien tapahtumien ja ryhmien järjestäminen	Tapahtumat (lkm) Osallistujat (lkm) Kohderyhmittäisiin tapahtumiin ja –ryhmiin osallistuneet (terveysliikuntaryhmät, eläkeläisten liikuntaryhmät, liikuntakampanjoiden suoritusmäärät, kulttuuriryhmät, monipuolisuus ja osallistujamäärät)
	Lasten kannustaminen terveelliseen ravitsemukseen	Päivittäin koululounasta syövät
	lääkäiden ravitsemustilan kartoitus ja siihen liittyvä ohjeistus	Ravitsemuskartoitusten määrä Aliravitettujen osuus
	Matalankynnyksen terveysohjaus	Liikuntaneuvontapisteiden ja terveystioskien määrät ja kävijämäärät Huumeiden käyttäjien neuvontapisteen kävijämäärät

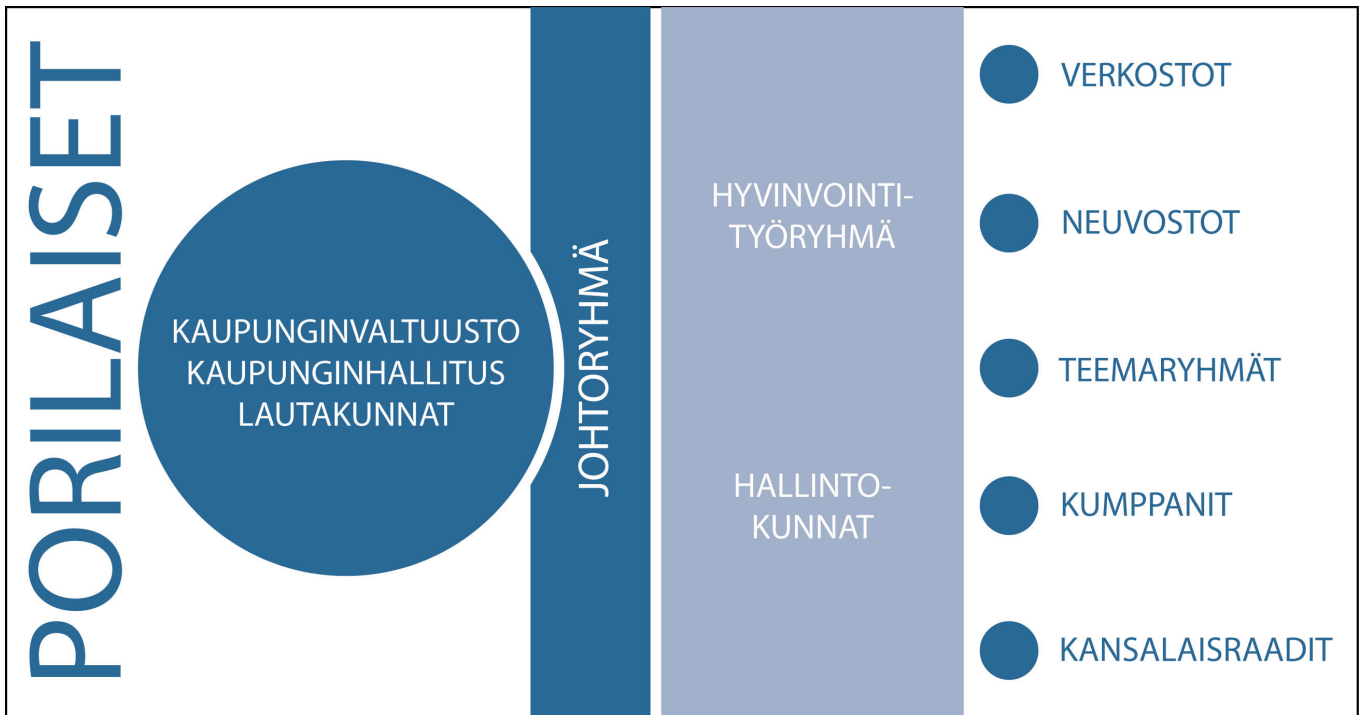
4. HYVINVOINTIOHJELMAN TOTEUTUS JA SEURANTA

Hyvinvointityö tehdään hallintokunnissa yhdessä kuntalaisten ja kumppaneiden kanssa. Hyvinvointiohjelman toteutusta ohjaa ja sen päivittämisestä vastaa hyvinvointityöryhmä, jossa on edustettuna kaikki Porin kaupungin hallintokunnat. Hyvinvointityöryhmä tekee analyysit ja johtopäätökset asukkaiden hyvinvoinnin tilasta kerättävän tiedon perusteella. Tarkoituksena on nostaa näkyviin ja suunnitteluun hyvinvointikertomuksesta ja -raportista nousseita erityisiä haasteita ja onnistumisia. Nämä esitellään osana raportointia päättäjille.

Hyvinvointitiedolla tuetaan kaupungin päätöksentekoa sekä talouden ja toiminnan suunnittelua.

Osana hyvinvointityötä Porin kaupungin hyvinvointityöryhmä laatii kuntalain edellyttämän **hyvinvointikertomuksen** kerran valtuustokaudessa sekä **hyvinvointiraportin** kerran vuodessa. Hyvinvointikertomus kokoaa tietoa porilaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niihin vaikuttavista tekijöistä. Se on keskeinen osa kaupungin strategiatyötä sekä toiminnan ja talouden suunnittelua ja seuranta. Hyvinvointiraportilla päivitetään vuosittain hyvinvointikertomusta.

Hyvinvointiohjelma ja seurantamittarit päivitetään kerran valtuustokaudessa ja aina kun se on tarpeellista.

Kuva 1. Päätöksentekoon, toteutukseen ja seurantaan osallistuvat tahot

"Porin kaupungin elinvoiman ja porilaisten hyvinvoinnin edistämiseen tarvitaan kaikkien osapuolien vahvaa sitoutumista ja työpanosta. Hyvinvointi on kaikkien yhteinen päämäärä ja etu. Hyvinvointia edistävä työ on tulevaisuuteen investointia."